

Standardy péče o přírodu a krajinu

ARBORISTICKÉ STANDARDY	ZAKLÁDÁNÍ A PÉČE O POROSTY DŘEVIN	SPPK A02 008:2018
Řada A		

Planting and care of tree and shrub growths

Verpflanzung und Pflege den Baum- und Strauchbeständen

Tento standard je určen pro definici technických a technologických postupů používaných při zakládání a péči o zapojené porosty dřevin v mimolesním prostředí.

Zdroje:

Nařízení vlády č. 339/2017 Sb., o bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru.

Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.

ČSN 839001 (1999): Sadovnictví a krajinářství – Terminologie, základní odborné termíny a definice.

ČSN 839051 (2006): Technologie vegetačních úprav v krajině - Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa.

Vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.

Zpracování standardu:

Pro AOPK ČR zpracovala v r. 2014 – 2018 Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova univerzita v Brně.

Oponentské pracoviště:

Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Autorský kolektiv:

Ing. Jaroslav Kolařík, Ph.D. (vedoucí autorského kolektivu), Ing. Václav Drhlík, Ing. Aleš Fišr, Ing. Václav Hurt, Ph.D., doc. Ing. Pavel Šimek, Ph.D., Ing. Barbora Vojáčková, DiS.

Dokumentace ke zpracování standardu je dostupná v knihovně AOPK ČR.

Standard schválen

RNDr. František Pelc
Ředitel AOPK ČR

Obsah

1 Účel a náplň standardu.....	3
2 Právní rámec	5
3 Klasifikace porostů	7
3.1 Porost.....	7
3.4 Lokalizace porostů.....	8
3.5 Dendrologický průzkum porostů.....	8
4 Výsadba a zakládání porostů	10
4.1 Obecné zásady	10
4.2 Výsadba keřů při zakládání porostů.....	10
4.3 Výsadba stromů při zakládání porostů.....	10
5 Péče o porosty	11
5.1 Výchova a rozvojová péče.....	11
5.2 Udržovací péče o porosty.....	11
5.3 Kácení porostů.....	11
6 Technologie.....	12
Příloha č. 1 Příklad tabulky dendrologického průzkumu porostů.....	14
Příloha č. 2 Příklad tabulky s výčtem odstraňovaných dřevin (výčetka).....	15
Příloha č. 3 Seznam zpracovávaných Standardů péče o přírodu a krajinu (Arboristické standardy).....	16

1 Účel a náplň standardu

1.1 Účel standardu

- 1.1.1 Standard „Zakládání a péče o porosty dřevin“ definuje rozsah a techniku pěstebních zásahů do porostů dřevin, aniž by došlo k nedovolenému zásahu do dřevin rostoucích mimo les (viz ust. § 2 vyhlášky č. 189/2013 Sb., § 7 zákona č. 114/1992 Sb.).
- 1.1.2 Do porostů se sdružují dřeviny, u nichž není možné či smysluplné provést jednoznačnou individuální identifikaci a lokalizaci, případně soubory dřevin se stejným typem pěstebního opatření.
- 1.1.3 Standard se zabývá porosty dřevin rostoucími převážně v zastavěném území měst a obcí. Obdobné principy mohou být využity i u vybraných porostů mimo toto území, u nichž není definován jiný režim péče či speciální plán péče.
- 1.1.4 Ustanovení standardu přímo navazují zejména na ustanovení následujících standardů:
- A02 005 – Kácení stromů,
 - A02 010 – Péče o dřeviny kolem veřejné dopravní infrastruktury,
 - A02 011 – Péče o dřeviny kolem veřejné technické infrastruktury.

1.2 Kvalifikace osob

- 1.2.1 Požadavky na kvalifikaci osob, provádějících kontrolu a pěstební zásahy do porostů dřevin definuje jejich vlastník.
- 1.2.2 Základní kontrolu stromů v rámci kontrol porostů dřevin provádí osoby pověřené jejich oprávněným správcem.
- 1.2.3 Komplexní hodnocení stavu porostů má interdisciplinární charakter a zahrnuje analýzu široké škály faktorů. Jedná se o odbornou činnost, která musí být prováděna kompetentní osobou, kterou mohou být:
- soudní znalci dle zákona č. 36/1967 Sb. se specializací zahrnující hodnocení stavu stromů nebo obdobnou, nebo
 - absolventi studijních programů a oborů fakult lesnických, zahradnických, přírodovědných, environmentálních apod., kde je problematika hodnocení stavu stromů vyučována, nebo
 - držitelé národního či mezinárodního dokladu prokazujícího odborné znalosti v této oblasti.¹
- 1.2.4 Doporučenou kvalifikací pro osoby provádějící úpravu stanovištních poměrů dřevin a zásahy v porostech dřevin ze země je úspěšné absolvování odborného zahradnického učiliště nebo vyššího vzdělání v oboru, případně jiný národní nebo mezinárodní doklad prokazující odborné znalosti v oboru arboristiky.²

¹ Např. Český certifikovaný arborista – Konzultant, European Tree Technician apod.

² Např. European Treeworker, ISA Certified Tree Worker, ABA Internatlonal, Český certifikovaný arborista, Technik arborista apod.

- 1.2.5 Doporučenou kvalifikací pro osoby provádějící rizikové kácení a pěstební zásahy v porostech dřevin ve výškách je dokončené alespoň středoškolské vzdělání v oboru či jiný uznávaný národní nebo mezinárodní doklad prokazující odborné znalosti v oboru arboristiky, kvalifikaci bezpečně se pohybovat v koruně za použití lezecké techniky nebo vysokozdvizné plošiny a bezpečně manipulovat s motorovou pilou.³

KONCEPT

³ Např. European Treeworker, ISA Certified Tree Worker Aerial Lift Specialist, ISA Certified Tree Worker Climber Specialist, ABA International úroveň A2, European forestry and environmental skills council (EFESC), Český certifikovaný arborista – Plošinář, Český certifikovaný arborista – Stromolezec, Technik arborista apod.

2 Právní rámec

- 2.1 **Zákon č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů upravuje práva a povinnosti v souvislosti s kácením dřevin rostoucích mimo les (ust. § 8). Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Zákon dále upravuje ochranu památných a zvláště chráněných stromů.
- 2.2 V případě péče o porosty (kácení z důvodů pěstebních) zákon stanovuje možnost kácet při provádění výchovné probírky porostů v režimu oznámení. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin.
- 2.3 **Zákon č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny (ust. § 5 odst. 4 a 5, § 16 odst. 1 písm. f), § 26 odst. 1 písm. d), 29 písm. e), a § 34 odst. 1 písm. d)), ve znění pozdějších předpisů dále reguluje záměrné šíření geograficky nepůvodních druhů rostlin a kříženců druhů rostlin v krajině a dále záměrné šíření geograficky nepůvodních druhů rostlin ve zvláště chráněných částech přírody (národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace).
- 2.4 **Zákon č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny (ust. § 5 odst. 3), ve znění pozdějších předpisů také stanovuje povinnost při provádění zemědělských, lesnických a stavebních prací, při vodohospodářských úpravách a v dopravě a energetice vždy postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky.
- 2.4 **Vyhláška č. 189/2013 Sb.**, o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů blíže upřesňuje podmínky ochrany dřevin a zejména upravuje podmínky pro povolování kácení dřevin a definuje s kácením dřevin související pojmy. Dle vyhlášky tak není třeba povolení pro dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí, pro zapojené porosty dřevin do 40 m², pro ovocné dřeviny rostoucí na pozemcích v zastavěném území evidovaných v katastru nemovitostí jako druh pozemku zahrada, zastavěná plocha a nádvoří nebo ostatní plocha se způsobem využití pozemku zeleň nebo pro dřeviny pěstované na pozemcích využívaných jako plantáž dřevin. Současně zpřísňuje ochranu zapojených porostů přesahujících 40 m² a stromořadí.
- 2.5 **Zákon č. 13/1997 Sb.**, o pozemních komunikacích (ust. § 33) upravuje podmínky výsadeb stromů a keřů podél komunikací z hlediska rozhledových poměrů a stav silniční vegetace na silničních pomocných pozemcích a na jiných vhodných pozemcích tvořících součást dálnice, silnice nebo místní komunikace z hlediska bezpečnosti užití pozemní komunikace a umožnění údržby komunikací či obhospodařování sousedních pozemků (ust. § 15).
- 2.6 **Řez dřevin** v mimolesním prostředí může obecně provádět vlastník či jiná oprávněná osoba bez předchozího povolení či oznámení orgánu ochrany přírody v rozsahu a technologií, kterou nedojde k nedovolenému zásahu do dřevin rostoucích mimo les (viz ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. a § 2

vyhlášky č. 189/2013 Sb.⁴).

2.7 Výjimku z 2.6 tvoří dřeviny se zvláštním režimem ochrany dle zákona č. 114/1992 Sb. zejména:

- vyhlášené jako památné (ust. § 46),
- dřeviny, které jsou biotopem jiných organismů, v kategorii ohrožený druh, silně či kriticky ohrožený druh (ust. § 48 a násl.)
- zvláště chráněné druhy volně rostoucích stromů – tis červený, muk (jeřáb) český, jeřáb krkonošský, jalovec obecný nízký, dub pýřitý (šípák) (ust. § 49),
- dřeviny, kde by zásahem mohlo dojít k poškození nebo ničení hnízd a vajec nebo úhynu či významnému rušení (zejména během doby rozmnožování) volně žijících ptáků, pokud není orgánem ochrany přírody stanoven odchylný postup (ust. § 5b odst. 1),
- dřeviny, které jsou součástí významného krajinného prvku (VKP) (ust. § 4 odst. 2).

V takovém případě je pro ošetření dřevin nutný odpovídající správní akt příslušného orgánu ochrany přírody.

2.8 Dřeviny roustoucí ve zvláště chráněných územích (ZCHÚ) a jejich ochranných pásmech nemají specifický režim ochrany. Zásahy do dřevin, zejména jejich kácení však nesmí být v rozporu se základními a bližšími ochrannými podmínkami ZCHÚ.

2.9 Dřeviny v lokalitách soustavy Natura 2000 nemají specifický režim ochrany, zásahy do dřevin (zejména kácení) ale nesmí mít negativní vliv na předmět ochrany.

2.10 Řez, kácení a výsadba stromů, prováděný v památkově chráněných objektech a zónách, které jsou kulturní památkou, národní kulturní památkou, památkovou rezervací, památkovou zónou či v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny musí být v souladu se **zákonem č. 20/1987 Sb.** o státní památkové péči (viz například obecná povinnost všech osob počínat si tak aby nezpůsobily nepříznivé změny stavu kulturních památek nebo jejich prostředí dle ustanovení § 9 odst. 3 a podobně).

2.11 **Zákon č. 254/2001 Sb.**, o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto zákona může vodoprávní úřad vlastníkům pozemků sousedících s koryty vodních toků zakázat kácet stromy a keře zabezpečující stabilitu koryta vodního toku. Dále zákon zakotvuje povinnost správce vodního toku udržovat břehové porosty na pozemcích koryt vodních toků nebo na pozemcích s nimi sousedících a povinnost vlastníků pozemků, na nichž se nacházejí koryta vodních toků strpět na svém pozemku břehové porosty.

⁴ (1) Nedovolenými zásahy do dřevin, které jsou v rozporu s požadavky na jejich ochranu, se rozumí zásahy vyvolávající poškození nebo ničení dřevin, které způsobí podstatné nebo trvalé snížení jejich ekologických nebo společenských funkcí nebo bezprostředně či následně způsobí jejich odumření.

(2) O nedovolený zásah podle odstavce 1 se nejedná, pokud je prováděn za účelem zachování nebo zlepšení některé z funkcí dřeviny, v rámci péče o zvláště chráněný druh rostliny nebo živočicha anebo pokud je prováděn v souladu s plánem péče o zvláště chráněné území.

3 Klasifikace porostů

3.1 Porost

- 3.1.1 Porostem je míněno seskupení dřevin zpravidla i s dalšími vegetačními prvky. Soubory dřevin, které mohou být uspořádané do porostních etáží a vývojových fází, vytvářející typické porostní prostředí.
- 3.1.2 V případech významných rozdílů ve věkové či druhové skladbě částí porostu může dojít k vymezení nižších prostorových jednotek v rámci porostu tj. porostních skupin.

3.2 Hodnocení porostu

- 3.2.1 Porosty dřevin jsou spolu s individuálně hodnocenými stromy součástí základních ploch dle SPPK A01 001 – Hodnocení stavu stromů.
- 3.2.2 Postupně probíhá:
- soupis porostů,
 - dendrologický průzkum (včetně návrhu pěstebních opatření),
 - specializované průzkumy,
 - vyznačení zásahu (před fází jeho realizace).
- 3.2.3 **Soupis porostů** zahrnuje:
- lokalizaci,
 - rozčlenění do porostních skupin⁵,
 - stanovení rozlohy.
- 3.2.4 **Dendrologický průzkum** porostů zahrnuje soupis porostů a probíhá charakteristikou celého porostu nebo jednotlivých porostních skupin a to naplno nebo na zkusných plochách.
- 3.2.5 Do rozlohy 100 m² probíhá charakteristika se zahrnutím všech dřevin – naplno.
- 3.2.6 Doporučená maximální velikost porostu je 1 ha.
- 3.2.7 U větších porostů dochází k vytýčení jedné zkusné plochy na každých 2 000 m², a to v reprezentativních částech.
- 3.2.8 **Zkusné plochy** jsou vytýčené v reprezentativních částech porostu jako čtverce s velikostí 10 x 10 m.
- 3.2.9 Dendrologický průzkum zahrnuje (viz Příloha č. 1):
- stanovení taxonomické struktury s početním nebo procentuálním zastoupením,
 - rozčlenění do velikostních kategorií (viz 3.5.4),
 - stanovení vývojové fáze (viz. 3.3)
 - slovní popis stavu,
 - návrh technologie pěstebního opatření pro jednotlivé velikostní kategorie.
- 3.2.9 Jako mezistupeň před realizací pěstebního opatření musí proběhnout fyzické vyznačení stromů s navrženým pěstebním zásahem a zpracování výčetky všech skutečně odstraňovaných jedinců.

⁵ V případě prostorově nevelkých či homogenních porostů je porost tvořen jedinou porostní skupinou s označením A.

3.3 Vývojové fáze porostů⁶

- 3.3.1 **Kultura** obecně zahrnuje fázi náletu/nárůstu a kultury až do fáze zajištěné kultury.
- 3.3.2 **Mladý porost** zahrnuje fázi mlaziny a tyčoviny. V této vývojové fázi probíhají především výchovné zásahy (probírky, prořezávky). Je ukončena fází, kdy v porostu začínají převládat jedinci s obvodem kmene nad 800 mm.
- 3.3.3 **Dospívající/dospělý porost** je vývojová fáze navazující na mladý porost.
- 3.3.4 **Věkově diferencovaný porost** představuje porost bez jednoznačné věkové stratifikace s přítomností více vývojových fází.

3.4 Lokalizace porostů

- 3.4.1 Porosty dřevin se lokalizují pomocí polygonu vhodného tvaru, charakterizujícího jejich rozlohu.
- 3.4.2 Obecné požadavky na přesnost a použitý souřadný systém odpovídají SPPK A01 001 – Hodnocení stavu stromů.
- 3.4.3 Polygon zahrnuje tvar souboru průmětů korun dřevin zahrnutých do porostu.

3.5 Dendrologický průzkum porostů

- 3.5.1 Dendrologický průzkum porostů probíhá obecně s respektováním SPPK A01 001 – Hodnocení stavu stromů.
- 3.5.2 **Porosty dřevin** jsou jednoznačně identifikované v rámci základních ploch stejnou číselnou řadou jako jednotlivě hodnocené dřeviny.
- 3.5.3 **Porostní skupiny** jsou vyčleněné písmenem za číslem porostu. V případě, že porost není členěn na porostní skupiny, obsahuje pouze porostní skupinu A.
- 3.5.4 Porostní skupiny jsou dále členěné do **velikostních kategorií**, definovaných převážujícím souborem tloušťkových stupňů.

Stupnice:

- 1 – tloušťka 0-10 cm,
- 2 – tloušťka 11-30 cm,
- 3 – tloušťka 31-60 cm,
- 4 – tloušťka 61 cm a více.

- 3.5.5 Příklad identifikačního čísla:

121	A	2
číslo porostu	porostní skupina	velikostní kategorie 11-30 cm

- 3.5.6 Významné stromy, rostoucí v rámci porostů dřevin, lze vyčlenit a hodnotit je individuálně, pokud to významným způsobem ovlivní finanční náročnost zásahu.
- 3.5.7 Do velikostní kategorie 1 se současně zařazují porosty keřů a lián.
- 3.5.8 Počet stromů ve velikostní kategorii 1 je možné nahradit stanovením plochy porostu.
- 3.5.9 Návrh pěstební opatření je obvykle součástí dendrologického průzkumu a zahrnuje pro každou velikostní kategorii:
- technologii,
 - naléhavost a

⁶ Vývojové fáze porostů dřevin jsou definovány pro účely tohoto standardu a navazují na Metodiku oceňování dřevin rostoucích mimo les AOPK ČR (2017).

- případně opakování pěstebního opatření.

3.6 Specializované průzkumy

3.6.1 V opodstatněných případech probíhá **hodnocení významu porostů pro kompozici objektu**. Hodnocení probíhá s respektováním SPPK A01 001 – Hodnocení stavu stromů.

3.6.2 V případě potřeby mohou probíhat i další typy specializovaných průzkumů, zejména:

- fytopatologický průzkum
- základní biologický průzkum (včetně výskytu zvláště chráněných druhů a ohrožených druhů dle červených seznamů),
- stanovení biologické hodnoty porostu,
- ocenění porostu a podobně.

3.7 Výčetka (soupis) odstraňovaných dřevin

3.7.1 Je zpracovaná bezprostředně před zadáním pěstebního zásahu ve skupinách či porostech dřevin jako podklad pro jejich nacenění a pro případné získání souhlasu orgánu ochrany přírody s provedením kácení.

3.7.2 V případě odstraňování nárostů a náletů, případně zapojených porostů keřů či lián lze výčet jednotlivých dřevin nahradit definicí výměry kácené plochy s uvedením zastoupení jednotlivých taxonů.

3.7.3 Vyznačování stromů probíhá současně se zpracováním výčetky. Je vhodné provádět pomocí dvou značek – jedné na kmeni přibližně ve výčetní výšce a jedné na bázi kmene (v místě ponechaného pařezu).

3.7.4 Výčetka obsahuje následující informace (viz Příloha č. 2):

- příslušnost ke konkrétnímu porostu (porostní skupině),
- taxon stromu,
- počet stromů v jednotlivých tloušťkových třídách (s výjimkou 3.5.8),
- výšku zástupce tloušťkové třídy,
- stanovení metody přibližování (viz 3.7.5),
- definici koeficientu obtížnosti kácení (viz 3.7.6).

3.7.5 **Metoda přibližování** se stanovuje na základě výběru jedné z následujících následujících metod:

- ponechání v porostu,
- vyklízení ruční,
- vyklízení mechanizovaně (naviják, traktor),
- vyklízení koňským potahem.

3.7.6 **Koeficient obtížnosti kácení** zahrnuje:

- dostupnost porostu,
- členitost a svažítost porostu,
- přítomnost překážek (hustý podrost apod.).

Stupnice:

- A – nízká obtížnost
- B – střední obtížnost
- C – vysoká obtížnost.

3.7.7 Výčetku je vhodné považovat za platnou (aktuální) po dobu maximálně 2 let.

4 Výsadba a zakládání porostů

4.1 Obecné zásady

- 4.1.1 Při provádění péče o porosty probíhají pěstební zásahy buď dle postupů popsaných v tomto standardu nebo podle postupů, definovaných ve specializovaných standardech (viz 4.1.2 a 4.1.3).
- 4.1.2 Výsadba dřevin v blízkosti vedení veřejné technické infrastruktury probíhá s respektováním SPPK A02 011 – Péče o dřeviny kolem veřejné technické infrastruktury.
- 4.1.3 Výsadba a péče o porosty dřevin doprovázející komunikace probíhá s respektováním SPPK A02 010 – Péče o dřeviny kolem veřejné dopravní infrastruktury.
- 4.1.4 Výsadba geograficky nepůvodních druhů a kříženců do volné krajiny je dle § 5 odst. 4 a 5 zákona č. 114/1992 Sb. možná jen s povolením orgánu ochrany přírody. Přednost mají dřeviny s listem původu, případně s průvodním listem sadebního materiálu.
- 4.1.5 Použití geograficky nepůvodních druhů a kříženců v zastavěném území měst a obcí není zpravidla žádoucí, vždy je však nutné zohlednit specifika a ekologické limity daného stanoviště při výběru konkrétních taxonů.
- 4.1.6 Při výsadbách dřevin do volné krajiny nesmí být používány invazní taxony, případně taxony s velkým invazním potenciálem na daném stanovišti.

4.2 Výsadba keřů při zakládání porostů

- 4.2.1 Výsadba keřů probíhá s respektováním SPPK A02 003 – Výsadba a řez keřů a lián.

4.3 Výsadba stromů při zakládání porostů

- 4.3.1 Výsadba stromů probíhá s respektováním SPPK A02 001 – Výsadba stromů.
- 4.3.2 Při výběru taxonů pro výsadbu ve volné krajině, je nutné zohlednit charakter přirozených porostů a charakter kulturní krajiny. Je vhodné využívat druhy odpovídající přirozené dřevinné skladbě příslušného regionu (včetně méně častých druhů), případně druhy dřevin užívané tradičně v dané oblasti. S ohledem na zachování přirozené genetické variability je zároveň vhodné využívat místní (regionální) zdroje sadebního materiálu a vyhnout se použití kultivarů.
- 4.3.5 Pro zakládání porostů stromů lze využívat:
- přirozené obnovy (nálet semen) včetně specializovaných podpůrných metod (např. hráze z navršených větví v místech, kde je vhodné podpořit vznik porostů přirozenou sukcesí),
 - pařezovou a kořenovou výmladnost,
 - výsadbu sazenic a odrostků (špičáků, pyramid a podobně),
 - ve výjimečných případech i výsadbu vzrostlých stromů se zapěstovanou korunou.

5 Péče o porosty

5.1 Výchova a rozvojová péče

- 5.1.1 Výchova a rozvojová péče o porosty probíhá dle zásad SPPK D02 005 – Opatření ke zlepšení struktury lesních porostů.

5.2 Udržovací péče o porosty

- 5.2.1 Udržovací péče o porosty je realizovaná systémem prováděných pěstebních opatření dle stanovených technologií (viz 6.1).
- 5.2.2 Návrh pěstebních opatření probíhá v rámci dendrologického průzkumu, a to pro každou velikostní kategorii zvlášť.
- 5.2.3 Pěstební opatření navrhovaná specificky pro porosty keřů jsou uvedena v SPPK A02 003 – Výsadba a řez keřů a lián.
- 5.2.3 Při provádění pěstebních opatření je vždy potřeba zohlednit ekologickou funkci porostu v rámci dané lokality (biotop, krátkodobé refugium, apod.). Ne vždy je žádoucí odstraňovat veškeré poškozené a suché dřeviny a nahromaděnou odumřelou a rozkládající se biomasu.

5.3 Kácení porostů

- 5.3.1 Kácení v porostech dřevin probíhá s respektováním SPPK A02 005 – Kácení stromů.
- 5.3.2 Součástí kácení (technologie P-KK a P-KS) není odstraňování či úprava pařezů.
- 5.3.3 Úklid ploch po provedeném kácení se provádí dle SPPK A02 005 – Kácení stromů.
- 5.3.4 Vyznačení jedinců doporučených k odstranění probíhá ve fázi zpracování výčetky odstraňovaných dřevin dle 3.7.

6 Technologie

6.1 Technologie pěstebních opatření (zásahů) pro porosty stromů jsou následující:

Kód	Technologie
<i>P-RV</i>	Výchovný řez na stromech
<i>P-RB</i>	Bezpečnostní řez na stromech s cílem pádu
<i>P-RLPV</i>	Lokální redukce pro zajištění podchodné/podjezdné výšky stromů
<i>P-PN</i>	Probírka/prořezávka s negativním výběrem
<i>P-PP</i>	Probírka/prořezávka s pozitivním výběrem
<i>P-RTZP</i>	Řez živých plotů a stěn
<i>P-KK</i>	Kompletní vykácení porostu
<i>P-KS</i>	Vykácení suchých a silně poškozených dřevin

- 6.2 **Výchovný řez na stromech (P-RV)** probíhá dle SPPK A02 002 – Řez stromů, technologie Řez výchovný (S-RV).
- 6.3 Povinným parametrem uváděným v poznámce k zásahu je počet stromů, u nichž se výchovný řez provádí (pokud jednoznačně nevyplývá z charakteristiky porostu).
- 6.4 **Bezpečnostní řez na stromech s cílem pádu (P-RB)** probíhá dle SPPK A02 002 – Řez stromů, technologie Řez bezpečnostní (S-RB).
- 6.5 Provádí se na stromech z periferie skupiny či porostu, které přiléhají k místu se zvýšeným cílem pádu (zpravidla komunikace, parkoviště, budova apod.).
- 6.6 Povinným parametrem uváděným v poznámce k zásahu je počet stromů, u nichž zásah bude prováděn.
- 6.7 **Lokální redukce pro zajištění podchodné/podjezdné výšky stromů (P-RLPV)** probíhá dle SPPK A02 002 – Řez stromů, technologie Úprava průjezdního či průchozího profilu (S-RLPV).
- 6.8 Může zahrnovat alternativně kompletní zvýšení podchodné/podjezdné výšky všech stromů v porostu nebo pouze jedinců, rostoucích na periférii ve směru k místu s požadavkem zajištění volného technického profilu (zpravidla komunikace, parkoviště apod.). Specifikace záměru se uvádí v poznámce k zásahu.
- 6.9 Povinným parametrem uváděným v poznámce k zásahu je počet stromů, u nichž se výchovný řez provádí (pokud jednoznačně nevyplývá z charakteristiky porostu).
- 6.10 **Probírka/prořezávka s negativním výběrem (P-PN)** zahrnuje selektivní odstraňování stromů ve všech vývojových stádiích porostů. Účelem negativního výchovného zásahu je odstranit z porostu nežádoucí jedince.
- 6.11 Odstraňovány jsou nevhodné stromy zejména dle následujících kritérií:
- druhová skladba (stromy neodpovídající žádané druhové skladbě),
 - suché a významně prosychající stromy,
 - stromy významně napadené škůdci a chorobami,
 - významně poškozené stromy,
 - stromy se zdeformovanou korunou, případně s vývojem tlakových vidlic v kosterním větvení.

- 6.12 Zásahem nedochází k významnému prořezávání porostu. Nesmí dojít k odstranění více než:
- 20 % počtu jedinců ve velikostní kategorii 4,
 - 40 % počtu jedinců v ostatních velikostních kategoriích.
- V opačném případě se jedná o kácení porostu či jeho částí a postupuje se dle 5.3.
- 6.13 **Probírka/prořezávka s pozitivním výběrem (P-PP)** zahrnuje uvolňování cílových jedinců ve skupině především ve fázi kultury a mlaziny.
- 6.14 Odstraňovány jsou stromy, které konkurují či jinak nevhodně ovlivňují cílové jedince.
- 6.15 Zásahem nedochází k významnému prořezávání porostu. Nesmí dojít k odstranění více než:
- 30 % počtu jedinců velikostní kategorii 4,
 - 50 % počtu jedinců v ostatních velikostních kategoriích.
- V opačném případě se jedná o kácení porostu či jeho částí a postupuje se 5.3.
- 6.16 **Řez živých plotů a stěn (P-RTZP)** probíhá dle SPPK A02 002 – Řez stromů, technologie Řez živých plotů a stěn (S-RTZP).
- 6.17 **Kompletní vykácení porostu (P-KK)** zahrnuje úplné odstranění všech dřevin v porostu či skupině (viz 5.3).
- 6.18 **Vykácení suchých a silně poškozených dřevin (P-KS)** zahrnuje selektivní odstranění suchých, významně prosychajících a zásadním způsobem poškozených dřevin z porostu. Navrhuje se v případech, kdy množství takovýchto dřevin přesahuje 1/3 jedinců v porostu.

Příloha č. 1 Příklad tabulky dendrologického průzkumu porostů

Název základní plochy:											
číslo porostu	porostní skupina	vývojová fáze porostu	velikostní kategorie	počet jedinců /plocha		pěstební opatření			poznámka	taxon	zastoupení jednotky (ks/%)
						technologie	naléhavost	opakování			
				1a	ks						
			1b	m ²							
			2	ks							
			3	ks							
			4	ks							
			1a	ks							
			1b	m ²							
			2	ks							
			3	ks							
			4	ks							
			1a	ks							
			1b	m ²							
			2	ks							
			3	ks							
			4	ks							

Příloha č. 2 Příklad tabulky s výčtem odstraňovaných dřevin (výčetka)

Název základní plochy:										
číslo porostu	porostní skupina	taxon	tloušťková třída	počet jedinců /plocha		výška zástupce tloušťkové třídy	výpočet hmoty biomasy (m ³)	metoda přibližování	koeficient obtížnosti	
			plocha		m ²					
			0-10		ks					
			11-20		ks					
			21-30		ks					
			31-40		ks					
			41-50		ks					
			51-60		ks					
			61-70		ks					
			71-80		ks					
			81-90		ks					
			plocha		m ²					
			0-10		ks					
			11-20		ks					
			21-30		ks					
			31-40		ks					
			41-50		ks					
			51-60		ks					
			61-70		ks					
			71-80		ks					
			81-90		ks					
			plocha		m ²					
			0-10		ks					
			11-20		ks					
			21-30		ks					
			31-40		ks					
			41-50		ks					
			51-60		ks					
61-70		ks								
71-80		ks								
81-90		ks								

**Příloha č. 3 Seznam zpracovávaných Standardů péče o přírodu a krajinu
(Arboristické standardy)**

01 Kontroly, hodnocení, plánování

- 01 001 Hodnocení stavu stromů
- 01 002 Ochrana dřevin při stavební činnosti

02 Technologické postupy

- 02 001 Výsadba stromů
- 02 002 Řez stromů
- 02 003 Výsadba a řez keřů a lián
- 02 004 Bezpečnostní vazby a ostatní stabilizační systémy
- 02 005 Kácení stromů
- 02 006 Ochrana stromů před úderem blesku
- 02 007 Úprava stanovištních poměrů dřevin
- 02 008 Zakládání a péče o porosty dřevin
- 02 009 Speciální zásahy na stromech
- 02 010 Péče o dřeviny kolem veřejné dopravní infrastruktury
- 02 011 Péče o dřeviny kolem veřejné technické infrastruktury

KONCEPT

© 2018 Mendelova univerzita v Brně
Lesnická a dřevařská fakulta
Zemědělská 3
613 00 Brno

© 2018 Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Kaplanova 1931/1
148 00 Praha 11

SPPK A02 008
www.nature.cz

2018